

ATSKATS UZ STARPTAUTISKO NEDZIRDĪGO NEDĒĻU

"Pasaule, kurā nedzirdīgie var sazināties zīmju valodā" – ar šādu devīzi šogad aizvadīta Starptautiskā Nedzirdīgo nedēļa. Visas nedēļas garumā norisinājās koncerti, izstādes, diskusijas, sporta pasākumi, spēles, teātris un daudzas citas aktivitātes.

Turpinājums 3. lpp.

INĀRA ROZENBAUMA: MAN IR PAVEICIES, KA DARBS TIEŠĀM PATĪK!

Mūsu kultūras citadelē "Rītausmā" 2022. gada noslēguma pasākumā uz skatuves nācās kāpt arī Inārai Rozenbaumai, lai saņemtu gada tulka balvu. Tas bija mazliet neparasti, jo viņu uz svētku skatuves nav nācies redzēt bieži. "Kopsolī" apciemoja Ināru ar daudziem jautājumiem.

Turpinājums 9. lpp.

ŠAJĀ NUMURĀ LASIET

- STARPTAUTISKĀ NEDZIRDĪGO NEDĒĻA
- RADOŠĀ VASARA
- KULTŪRA
- LNS GADA BRĪVPRĀTĪGAIS
- LIELĀ INTERVIJA
- IZGLĪTĪBA

"RĪTAUSMĀ" IZRĀDA "SPRĪDĪTI"

Nedzirdīgo dienas svētku pasākumu atklāja pirmizrāde "Sprīdītis". Kultūras nama "Rītausma" zāle 23. septembrī bija pilna – skatītāji sēdēja pat uz trepēm. Par to, kā izrāde tapusi, "Kopsolī" parunāja ar tās režisori Zani Bondari un horeogrāfi Danu Kalpiņu.

Turpinājums 6. lpp.

NEDZIRDĪGO NEDĒĻA. PAR MUMS MASU MEDIJOS

Šogad Starptautiskajā Nedzirdīgo nedēļā par nedzirdīgo kopienu Latvijā lielu interesi izrādīja mediji. LNS pārstāvji skaļi runāja par aktuālākajām problēmām un tēmām - informācijas un kvalitatīvas izglītības pieejamību, grūtībām atrast darbu un sabiedrības aizspriedumiem.

"Rīta Panorāma"

Starptautiskās Nedzirdīgo nedēļas sākumā - 18. septembrī - LNS prezidents Edgars Vorsklovs un LNS viceprezidente Brigita Lazda viesojās Latvijas Televīzijas raidījumā "Rīta Panorāma". Raidījumā apsprieda informācijas pieejamību nedzirdīgajiem - Vorsklovs norādīja, ka tā ir problēma. Risinājums - pēc iespējas vairāk informācijas zīmju valodā, jo tieši šajā valodā komunicē visi nedzirdīgie pasaulē. Jo vairāk informācijas zīmju valodā - jo labāk, teica LNS prezidents. Tas arī veicinātu nedzirdīgo cilvēku iekļaušanu sabiedrībā.

Ir arī pozitīva tendence - katru gadu situācija uzlabojas. Salīdzinot ar situāciju pirms 10 gadiem, sabiedrība kļuvusi daudz saprotošāka un pretimnākošāka, norādīja Vorsklovs. Raidījumā apsprieda arī nodarbinātību. Daudzi uzņēmēji nelabprāt pieņem darbā nedzirdīgos. Iemesls - komunikācijas problēma. Taču bieži vien nedzirdīgie sevi ļoti labi parāda un veiksmīgi iekļaujas kolektīvā. Tad "reklāma aiziet tautās ļoti ātri" un uzņēmēji labprāt pieņemot nedzirdīgos darbā, sacīja Vorsklovs. Savukārt Lazda pauda, ka nedzirdīgie dzīvo savā pasaulē, bet ļoti vēlas būt

redzami un iekļauties sabiedrībā. Turklāt zīmju valoda nav vienīgais veids, kā sazināties ar nedzirdīgajiem. Šodien ir tādas tehnoloģijas, kas ļauj pat pārveidot skaņu tekstā, izmantojot mobilo lietotni.

LTV Ziņu dienests

Tajā pašā dienā par aktuālākajām nedzirdīgo problēmām vēstīja arī LTV Ziņu dienests. LNS viceprezidents Ivars Kalniņš sacīja, ka nedzirdīgo savienību sabiedrībā un valsts pārvaldē pašlaik neuzklausa. Visos sabiedrībai svarīgos pasākumos ir jābūt tulkam. LNS jau bijusi tikšanās gan premjera, gan prezidenta birojā - lūgts nodrošināt ar tulku visus publiskos pasākumus.

"4. studija"

Jau nākamajā dienā uzmanību nedzirdīgo cilvēku problēmām pievērsa LTV raidījumā "4. studija". Tajā tika meklēta atbilde uz jautājumu, kāpēc Latvijā nedzirdīgie jūtas kā "otrā plāna" cilvēki. Par savām pilsoniskajām tiesībām un pienākumiem, kā arī par institūcijām, kur vērsties, lai aizstāvētu savas tiesības, nezinot 40% nedzirdīgo mūsu valstī. Vēlreiz tika izcelta informācijas pieejamības problēma, konkrēti - par pilsoniskās sabiedrības aktualitātēm: trūkst vizuālo materiālu, titru un zīmju valodas tulku.

LNS domes priekšsēdētāja Inese Immure pastāstīja par savu novērojumu. Sociālajā medijā "Twitter" viņa ieraudzījusi piemēru no kādas Briseles kafejnīcas, kurā kasieris ir ar dzirdes traucējumiem. Blakus pielikts stends ar aicinājumu, veicot pasūtījumu, izmantot zīmju

valodu - uz stenda dažu zīmju paraugi, piemēram, vārdi "kafija", "lūdzu" un "paldies". Immure ar ierakstu dalījiesies. Taču sekotāji sākuši ideju kritizēt. Bijis komentārs, ka, ja apmeklētāji lietos zīmju valodu, tas aizturēšot rindu. Cits komentārs - šādu darbinieku uzreiz "izmetīs ārā", jo jārunā valsts valodā. "Piedošanu, [bet] latviešu zīmju valoda ir arī valsts valoda. Jau kopš 2000. gada tā ir ielikta valsts valodas likumā," norādīja Immure.

Ar nedzirdīgajiem jābūt iejūtīgiem un saprotošiem, lai mēs varētu iekļauties sabiedrībā. Tad šī problēma, ka daudzi jūtas kā "otrā plāna" cilvēki, vienkārši nebūs. Nedzirdīgais cilvēks ir atvērts cilvēks, sacīja Vorsklovs.

Savukārt LNS projekta koordinatore Diāna Josta atklāja, ka nedzirdīgos iepazīs tikai pirms 10 gadiem. "Man pat nebija ne jausmas, ka tādi [cilvēki] vispār Latvijā ir, ka viņiem ir savas problēmas. Jo man nebija saskarsme ar šiem cilvēkiem. Un tikai pamazām, viņus iepazīstot, es sapratu, cik viņi ir atraisīti, pilnvērtīgi un kā viņi grib darboties, bet viņiem šo iespēju nav. Sabiedrība viņiem daudz ko liedz."

Latvijas Radio Ziņu dienests

Savukārt 24. septembrī, Pasaules Nedzirdīgo dienā, ar ko arī noslēdzās Nedzirdīgo nedēļa, par nedzirdīgo problēmām runāja Latvijas Radio. Brigita Lazda norādīja, ka nebija gaidījusi tik lielu atsaucību no medijiem un ka viņas lielākais gandarījums ir par lielu interesi par mūsu kopienas. Savukārt Vorsklovs atzīmēja, ka viņam īpaši palikusi atmiņā tēze no video par nedzirdīgo kopienas - ka nedzirdīgs cilvēks nevar iemācīties dzirdēt, bet dzirdīgs cilvēks var iemācīties zīmju valodu.

TV3

Par nedzirdīgajiem aktuālajām tēmām un problēmām ziņoja arī TV3. Atsaucoties uz LNS veikto pētījumu, TV3 ziņas vēstīja, ka nereti dzirdīgos komunikācijā ar nedzirdīgajiem attur bailes, taču tam ir vairāki risinājumi. Dzirdīgo auditorijai skaidroja: ja blakus nav tulks, ar nedzirdīgajiem var komunicēt rakstiski - izmantojot pildspalvu, papīru, mobilo telefonu vai citas tehnoloģijas. Tāpat uzsverts, ka no dzirdīgās sabiedrības daļas nedzirdīgie sagaida izpratni un iejūtību - nedzirdīgais cilvēks ir tāds pats kā dzirdīgais. Viņš vienkārši nedzird. •

ATSKATS UZ STARPTAUTISKO NEDZIRDĪGO NEDĒĻU

"Pasaule, kurā nedzirdīgie var sazināties zīmju valodā" – ar šādu devīzi šogad aizvadīta Starptautiskā Nedzirdīgo nedēļa. Visas nedēļas garumā norisinājās koncerti, izstādes, diskusijas, sporta pasākumi, spēles, teātris un daudzas citas aktivitātes.

17. septembris. Nedzirdīgo nedēļas ievadpasākums

Nedzirdīgo nedēļu atzīmēt sākām jau no svētdienas, 17. septembra, kad Cēsīs notika jauniešu kora "BALSIS" ceturtais un noslēdzošais koncerts "IERAUGI NEDZIRDĒTO. Dziesmu svētki". Skanēja koncertsērijas ietvarā līdz šim vēl nenodziedātās dziesmas no šī gada dziesmu svētku Noslēguma koncerta "Kopā Augšup" un kora lielkoncerta "Tīrums. Dziesmas ceļš" repertuāra zīmju valodā.

18. septembris. Nedzirdīgo bērnu tiesību deklarācijas atzišana

Pirmdien noritēja vairāki pasākumi. Diena sākās ar preses konferenci par LNS projektu "Demokrātijas kultūras laboratorija". Pēc tam notika tikšanās ar bērniem Rīgas Ēbelmuižas pamatskolā un Valmieras Gaujas krasta vidusskolā, kur vecāko klašu skolēni tika iepazīstināti ar LNS darbību, LNS Jauniešu centra sniegtajām iespējām un pieejamajiem pakalpojumiem. Savukārt vakarā mākslas cienītājiem bija iespēja apmeklēt LNS mākslinieku kopas "Cerība" izstādes, kas veltīta šī gada Pasaules Nedzirdīgo dienai, atklāšanu un Madaras Indriksones apģērbu skati.

Visas dienas garumā tika izplatīta Nedzirdīgo bērnu tiesību deklarācija latviešu valodā un latviešu zīmju valodā.

19. septembris. Kapacitātes palielināšana visā pasaulē

Otrdien LNS reģionālajās biedrībās notika atvērto durvju dienas. Tāpat noritēja reģionālās diskusijas par pilsonisko iesaisti un demokrātijas kultūras jēdzienu. Savukārt tiešsaistē notika saruna ar LNS prezidentu Edgaru Vorslovu un viceprezidentiem Brigitu Lazdu un Ivaru Kalniņu.

20. septembris. Apzinoties "Neko bez mums"

Trešdien LNS ēkas 1. stāvā atklāts Nedzirdīgo kopienu pakalpojumu centrs, kur jaunatklātajās Dienas centra telpās notika LNS projekta "Demokrātijas kultūras laboratorija" 2. aktivitātes "Kampaņa organizācijas atpazīstamības un pozitīva publiskā tēla veicināšanai pilsoniskās sabiedrības attīstībai" diskusija. Tajā piedalījās Labklājības ministrijas parlamentārais sekretārs Reinis Uzulnieks, Rīgas domes (RD) Sociālo

jautājumu komitejas priekšsēdētājs Juris Radzevičs, RD Labklājības departamenta Sociālo pakalpojumu nodaļas personām ar funkcionāliem traucējumiem eksperte Gunita Pokšāne, RD Sabiedrības integrācijas un līdzdalības nodaļas projektu vadītāja Dace Paegle, kā arī vairāk nekā 50 LNS biedru no Rīgas reģiona. LNS prezidents Edgars Vorslovs prezentēja šī projekta ietvaros izveidoto videomateriālu LNS atpazīstamības veicināšanai "Mēs esam dažādi, bet mūs vieno LNS". Pasākuma otrajā daļā notika diskusijas grupās, kurās dalībnieki pārrunāja problēmas, ar kurām saskaras nedzirdīgie, un kā tās risināt.

21. septembris. Nedzirdīgo cilvēku iekļaušana darba tirgū

Ceturtdien LNS projekta "Demokrātijas kultūras laboratorija" ietvaros turpinājās reģionālās diskusijas par pilsoniskās iesaistes un demokrātijas kultūras jēdzienu, kā arī labās prakses piemēriem.

22. septembris. Zīmju valodas tiesību sasniegšana visiem

Piektdien kultūras centra "Rītausma" foajē noritēja diskusija "Mēs līdzās. Iesaiste un līdzdalība – fakti – risinājumi." LNS projekta "Demokrātijas kultūras laboratorija" ietvaros. Pasākumā pirmo reizi tika prezentēts pētījums par pilsoniskās līdzdalības prasmju ieguves barjerām un risinājumiem nedzirdīgām un vājdzirdīgām personām, kura ietvaros tika aptaujāti nedzirdīgie par iespējām iesaistīties lēmumu pieņemšanā un līdzdarboties demokrātijas procesos. Pēc pētījuma rezultātu apskata norisinājās paneldiskusija, kurā piedalījās ministriju un Saeimas pārstāvji – Labklājības ministrijas parlamentārais sekretārs Reinis Uzulnieks (Zaļo un Zemnieku

Nedzirdīgo kopienu pakalpojuma centra atklāšana

savienība), Saeimas deputāte Mairita Lūse ("PROGRESĪVIE"), Saeimas deputāts Lauris Lizbovskis ("APVIENOTAIS SARAĶSTS - Latvijas Zaļā partija, Latvijas Reģionu Apvienība, Liepājas partija") un Veselības ministrijas parlamentārais sekretārs Artjoms Uršulskis (Jaunā VIENOTĪBA). LNS diskusijā pārstāvēja prezidents Edgars Voslovs, un par nedzirdīgajiem aktuālajiem jautājumiem viedokli izteica LNS vadība, biedrību vadītāji un biedri.

23. septembris. Starptautiskā zīmju valodu diena

Sestdien, Starptautiskajā zīmju valodu dienā, no rīta LNS ēkā notika LNS domes sēde. Diena turpinājās ar kultūras pasākumiem – kultūras namā "Rītausma" LNS prezidents uzstājās ar runu, atklājot Nedzirdīgo dienas svētku pasākumu, bet pēc tam notika teātra izrādes "Sprīdītis" pirmizrāde. Atpūtas vakars turpinājās ar viktorīnu, kuru organizēja Rīgas RB.

24. septembris. Veidojot iekļaujošas nedzirdīgo kopienas

Savukārt svētdien, Pasaules Nedzirdīgo dienā, notika labdarības pārgājiens "Ejam visi!". Pārgājiena dalībnieki izstaigāja Nordeķu parku, Dzegužkalnu un Botānisko dārzu. Pie kultūras nama "Rītausma" visas dienas garumā bija pieejamas piepūšamās atrakcijas bērniem un "Sporto Latvija" šķēršļu trase. Savukārt Rīgas Ēbelmuižas pamatskolas sporta laukumā bērni spēlēja sporta spēles.

LNS valde izsaka lielu pateicību biedrībai "Sporto Latvija", jauniešu korim "BALSIS", dienas centra "Rītausma" kolektīvam, LNS reģionālās biedrības vadītājiem un viņu komandai, mākslinieku kopai "Cerība", izrādes "Sprīdītis" veidotājiem un māksliniekiem, Jauniešu centram, zīmju valodas tulkim, LNS darbiniekiem, Informācijas nodaļas komandai, īpaši Madarai Liepiņai, Edgaram Celmiņam un Kristapam Legzdiņam, Rīgas Ēbelmuižas pamatskolas direktorei, LNS Rehabilitācijas centram, "LNS Nekustamie īpašumi" vadībai un darbiniekiem, LNS projekta "Demokrātijas kultūras laboratorija" darbiniekiem, SIA "BDF LV" komandai un citiem par ieguldījumu dažādu pasākumu organizēšanas darbos! •

Preses konference par LNS projektu "Demokrātijas kultūras laboratorija"

LNS mākslinieku kopas "Cerība" izstādes atklāšana un Madaras Indriksones apģērbu skate

Projekta 2. aktivitātes "Kampaņa organizācijas atpazīstamības un pozitīva publiskā tēla veicināšanai pilsoniskās sabiedrības attīstībai" diskusija

Labdarības pārgājiens "Ejam visi!"

RĪTAUSMIEŠU VASARA UN LIELISKAIS REZULTĀTS

Zinām, ka vasara jau aiz kalniem, bet tik ļoti vēl gribas veldzēties saules staros, ka nolēmām pakavēties atmiņās un atceroties nupat aizgājušās vasaras notikumus, pastāstīt par tiem arī citiem.

Jauniešu vasara "Rītausmā" sākās ar vairāku atsevišķu priekšnesumu un izrādes "ESI DROŠSI!" gatavošanu Ventspils festivālam, kur ieguvām LNS prezidenta augstāko novērtējumu. Liels prieks par novērtēto darbiņu!

Jūnijā darbs tupinājās pie jaunās izrādes "Sprīdītis" – protams, ka daudziem jau gribējās baudīt vasaru un doties pie dabas, taču jāsaka, ka tādi, kas neapmeklēja nodarbības, bija tikai daži. Aktīvie un uzcītīgie tika pie galvenajām lomām.

Spraigs darbs norisinājās līdz pat dalībai dziesmu svētkos, kur daži grupas dalībnieki piedalījās koncertā "Trums. Dziesmas ceļš" ar himnas izpildījumu zīmju valodā.

Jūlijā – nu jau atpūtas režīmā – kolektīvi devāmies ekskursijā uz Latgali, kur

viesojāmies Varakļānos, Rēzeknē, Ismeru vecticībnieku baznīcā, Zosnas muižā, Lūznavas muižā, kas ir bijusi pirmā skola audzēkņiem ar dzirdes traucējumiem, pusdienojām Andrupenes lauku sētā, izgājām purva taku un uzkāpām Mākoņkalnā, kā arī atpakaļceļā iepazīnām dažnedažādākos mājdzīvniekus un putnus Drustos, lauku sētā "Rieksti". Īpaši varam ieteikt palikšanu kempingā "Rāznas līcis" Rēzeknes novadā – teltsvietas, mājiņas, pirtis, kubli un ieeja ezerā pa baltām, tīrām smiltiņām. Kolosāli!

Atvaļinājumu noslēdzām ar kolektīva saliedēšanās pasākumu, kas notika režisores Z. Bondares dzimšanas dienas pasākuma ietvaros Cēsu novada "Ezerrozēs" – caur ūdenspriekiem uz supiem, katamarāniem un makšķerēšanu, kā arī jautrām spēlēm guvām kopības sajūtu lielu darbu veikšanai. Prieks kopā būt!

Augustā bija jāatsāk nopietni

darboties pie "Sprīdīša" – trīs dienu nometnē dejotāji un aktieri kļiedēja bažas par to, ka nepaspēsīm izrādi pabeigt līdz Nedzirdīgo dienai. Pēcāk mēģinājumos LNS kultūras namā "Rītausma" aktīvi iesaistījās arī pārējie izrādes dalībnieki – pieredzējušie aktieri un tautas deju kolektīvs ar Aldi Ādamsonu priekšgalā. Viņš ne tikai bija iestudējis latviskās dejas izrādei, bet arī parūpējies par dekorācijām, kuras gan meklēja "Rītausmas" noliktavās, gan pielāgoja un veidoja no jauna. Apzinoties lielo dedzību, sapratām, ka viss izdosies!

Ļoti radoša sadarbība jau no pavasara bija ar Rīgas Mākslas un mediju tehnikuma pasniedzējiem un audzēkņiem, kuri darbojās pie izrādes tērpiem, rekvizītiem, foto un video materiāliem. Sadarbība aizsākās Latvijas Nedzirdīgo savienības projektos, ko atbalstīja Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra. Sadarbības rezultātā uzvestas izrādes "Drakula" un "ESI DROŠSI!" "Sprīdītis" nu jau ir trešā kopīgi veidotā izrāde. Par pirmizrādi "Kopsoli" ir atsevišķs raksts, taču no sevis vēlamies pieminēt, ka ļoti novērtējam "Rītausmas" lielās skatuves un zāles priekšrocības, lai taptu grandiozi projekti.

Mēs izsakām pateicību visiem iesaistītajiem: uz skatuves redzamajiem vairāk nekā 35 personāžiem, kā arī neredzamajiem – tādā pat skaitā iesaistītajiem tērpu un rekvizītu māksliniekiem, dekoratoriem, foto un video operatoriem un citiem brīvprātīgajiem. Kopumā esam aptuveni 70 cilvēku komanda – liels spēks! Katrs pielicis kaut ko savu, lai šī izrāde taptu. Paldies! •

"RĪTAUSMĀ" IZRĀDA "SPRĪDĪTI"

Nedzirdīgo dienas svētku pasākumu atklāja pirmizrāde "Sprīdītis". Kultūras nama "Rītausma" zāle 23. septembrī bija pilna – skatītāji sēdēja pat uz trepēm. Par to, kā izrāde tapusi, "Kopsolī" parunāja ar tās režisoru Zani Bondari un horeogrāfi Danu Kalpiņu.

Iespējams, tā bija pēdējā reize, kad "Sprīdīti" varēja noskatīties "Rītausmā" – vēl pavasarī nolemts kultūras namu pārdot. Tāpēc izrādes veidotājiem pēdējie mēneši sanākuši ļoti saspringti – bija jāpaspēj līdz Nedzirdīgo dienai.

Cik laika aizņēma iestudēšana?

DANA: Tas ir deviņu mēnešu bērniņš. Būtībā pāris mēneši nepieciešami, tikai lai režisors "izauklētu" scenāriju. Bet, tā kā mums bija viss jādara tik ātri, deju priekšnesumus sākām reizē ar scenāriju. Tad aktieri mācījās tekstus.

Kā izdevās iestudēt tik ātri?

DANA: Lielajai izrādei normāls tapšanas laiks būtu gads. Mēs ļoti iespringām, jo paralēli bija jāstrādā ar divām izrādēm. Vēl augustā likās, ka nepaspēsīm – tas ir atvaļinājuma laiks, skolēniem – brīvlaiks. Taču augusta beigās visi saņēmāmies, un viss izdevās.

ZANE: Sākumā domāju, ka pirmizrāde notiks nākamā gada pavasarī. Lai paiet gads, lai var atpūsties no iepriekšējās izrādes un lēnām iestudēt nākamo. Bet sanāca, ka aktīvi bija jāsāk strādāt jau pavasarī.

Kāpēc tieši "Sprīdītis"?

ZANE: Kad strādājām pie izrādes "Drakula" un darbs jau gāja uz beigām, bija jādomā, ko darīt tālāk. Idejas bija daudz un dažādas – domājām par Indijas, par Ķīnas tematiku. Taču nolēmām pieturēties pie kādas

Latvijas pasakas. Izskatījām daudzās un nolēmām – jātaisā "Sprīdītis". Es nezinu, nevaru to paskaidrot, kāpēc tieši tā. Šī pasaka vienkārši iekrita sirdī.

Kā pagāja pirmizrāde?

DANA: Prieks, ka zāle bija pilna. Bija arī žūrija no festivāla "Rīga spēlē teātri" un Rīgas domes Kultūras un sporta departamenta pārstāvji – izteicās visnotaļ pozitīvi. Protams, kā visiem, pirmizrādē gadījās dažas liekas pauzes, piemēram, kad aktieris laicīgi neizgāja uz skatuves vai netika uznesta konkrētā dekorācija. Pirmizrādēs visiem tā ir, tas ir normāli. Žūrija bija pārsteigta par tulkojumu

– kā tulks pārstāsta aktieru sacīto ar izjūtām, emocijām.

Visi salīdzināja ar mūsu iepriekšējo izrādi "Drakula", kas bija ļoti krāšņa, efektīga. Taču "Sprīdīti" neder specefekti, šeit mēs izmantojām tradicionālās dekorācijas. Bija arī atsauksmes par galveno varoni, salīdzināja ar Sergeju Soklakovu no "Drakulas". Jāsaka, ka Sergejam ir ilgu gadu pieredze, bet Mārtiņš Strožs, "Sprīdīša" galvenais varonis, spēlēja pirmo reizi. Iepriekš viņš bija tehniskais darbinieks "Drakulas" izrādē. Tur pierādīja sevi kā ļoti spējīgu un centīgu. Iesaistījām viņu deju kolektīvā, melodeklamācijās. Sapratām, ka viņam ir liels potenciāls. Riskējām un iedevām viņam galveno lomu. Tā vispār bija viņa pirmā loma teātrī un uzreiz galvenā! Viņš izcili tika galā. Un puika tikai sāk!

Taču bija arī ļoti daudzas pozitīvas atsauksmes. Daudzi pateicās. Daudzi izrādes beigās raudāja, ieskaitot manus vecākus un vecvecākus.

ZANE: Komisija mūs ļoti slavēja. Taču gribēja precizēt, piemēram, par melodeklamācijām – tādas lietas, kas ir svarīgas nedzirdīgajiem, bet dzirdīgo teātrī nav. Tāpat mums ir šie tiešie teksti – nav tā, ka pasakām desmit teikumus, lai paustu vienu domu. Mēs, protams, paskaidrojām, ka tas viss ir svarīgi nedzirdīgajiem – ka nevaram tik sarežģītas lugas veidot. Viņi to saprata.

No daudziem nedzirdīgajiem saņēmām atsauksmes, ka luga patika. Neko negatīvu neesmu dzirdējusi.

Vai sižets atšķiras no klasiskā "Sprīdīša"?

DANA: Scenārijs ir klasiskais – Annas Brigaderes "Sprīdītis" ar visiem viņa piedzīvojumiem, laimi meklējot: ar Vēja māti, Meža māti, karali, princesi Zeltīti un, protams, Velnu. Turējāmie stingri pie scenārija – klasiskā tautas pasaka.

Izrādē teksti mijas ar notikumiem un dejām, dziesmām, melodeklamācijām. Viss ir sasaistīts tādā ķēdē, lai ir interesanti gan bērniem, gan nedzirdīgo auditorijai kopumā – lai nav par daudz teksta, dziesmu vai deju. Viss raiti mainās. Piemēram, dažī fragmenti, kur ir daudz teksta, parādīti vienkārši, caur deju.

Kā tieši luga tika adaptēta nedzirdīgajiem?

ZANE: Pati luga uzrakstīta ļoti sarežģītā valodā. Lielākoties mainīju runājamos tekstus – pirmkārt, saīsināju tos, otrkārt, pārrakstīju tos tiešāk, precīzāk. Vienkāršoju tos.

Kur izrādi varēs apskatīt?

DANA: Šobrīd vēl nevar noteikti apgalvot, bet rēķināmie, ka 16. novembrī varētu būt otrā izrāde – nedzirdīgo skolu audzēkņiem. Diemžēl tā varētu būt pēdējā izrāde.

Vai ir jau kādi plāni nākamajai izrādei?

ZANE: Par nākamajām pašlaik nedomājam, jo nezinām, kas notiks ar "Rītausmu". Nezinu, kur mēs būsīm un ko darīsim. Bet noteikti darīsim!

Dana Kalpiņa un Zane Bondare izsaka pateicību visiem iesaistītajiem, īpaši Aldim Ādamsonam – tautisko deju kolektīva vadītājam, kurš klusi un ātri veica savu darbiņu pie dekorācijām un latvisko deju iestudēšanas.

DANA: "Uz skatuves vien ir 37 cilvēki. Vēl ir tie, kas aizkulisēs, zālē, "neredzami" cilvēki, kas strādā pie datora, piemēram, taīsa plakātus. Īpašs paldies Rīgas Mākslas un mediju tehnikuma pasniedzējiem un audzēkņiem, kuri darbojās pie izrādes tērpiem, rekvizītiem, foto un video materiāliem. Kopumā esam aptuveni 70 cilvēku komanda. Katrs pielicis kaut ko savu, lai šī izrāde top. Paldies!"

ILONAS FOMINAS "ZELTA ROKAS"

Rēzekniete Ilona Fomina ir LNS biedre vēl kopš tālajiem astoņdesmitajiem gadiem. Vīsus šos gadus viņa aktīvi darbojas LNS Rēzeknes reģionālajā biedrībā – palīdz biedriem, pasniedz biedrībā rokdarbu nodarbības, piedalās pasākumu rīkošanā. Un to visu dara brīvprātīgi. "Kopsolī" aprunājās ar LNS gada brīvprātīgo par viņas ikdienu, hobijiem un sirdslietām.

Saņēmt apbalvojumu – LNS "Gada brīvprātīgais 2022"! Vai tas bija gaidīti?

Atceros, Rēzeknes biedrības vadītāja Mārīte Sarkane man teica, lai braucu uz Rīgu uz svinīgo balvu pasniegšanas pasākumu. Es sākumā negribēju – vaicāju, ko es tur darīšu. Viņa uzstāja, ka man jābrauc. Un es devos. Nevarēju pat iedomāties, ka uzvarēju nominācijā. Tas bija noslēpums. Biju ļoti pārsteigta! Paldies, ka LNS novērtēja manu darbību!

Kādus darbus jūs veicat kā brīvprātīgā?

Es brīvprātīgi darbojos dažādos Rēzeknes biedrības pasākumos. Piemēram, Mārīte Sarkane lūdza dekorēt telpas pasākumiem Ziemassvētkos un Nedzirdīgo dienā. Covid-19 laikā palīdzēju pensionāriem – gāju ciemos, pirku viņiem produktus, nesu viņiem uz mājām. Tāpat sniezu veca gadagājuma cilvēkiem tehnisku palīdzību rēķinu apmaksā.

Katru otrdienu un ceturtdienu es dodos uz biedrību. Palīdzu pasākumos ar ēdiena gatavošanu, izstāstu biedriem jaunumus, mācu pensionāriem rokdarbus. Piemēram, ja pensionāri vēlas iemācīties kādas

interesantus rokdarbus – uztaisīt kādas puķītes vai kādu interesantu rakstu adījumu – es mācu. Māku tamborēt, adīt. Dalos savā pieredzē, palīdzu citiem nedzirdīgajiem. Ja es kaut ko nemāku, arī viņi man iemāca.

Kāpēc jūs to darāt?

Man ļoti sanāk rokdarbi. Ātri saprotu, kas jādara, un ļoti izdodas paskaidrot un iemācīt arī citiem. Man ir dažādas radošas idejas. Mārīte saka, ka man ir "zelta rokas", ka man ļoti padodas. Tāpēc es to daru.

Visvairāk šobrīd palīdzu LNS biedrei Veronikai Vagalei. Agrāk kopā strādājām Rīgas mācību-ražošanas uzņēmumā (MRU). Ilgu gadu laikā

mums ir izveidojušās ļoti labas attiecības. Palīdzēju viņai gan Covid-19 laikā, gan arī tagad. Bieži eju pie viņas ciemos.

Kuri cilvēki jūs iedvesmo?

Man ir tuvas attiecības ar Mārīti Sarkani.

Pastāstiet, lūdzu, par savu ģimeni...

Man ir vīrs, trīs dēli un mazbērns. Visi dzirdīgi. Bērni jau dzīvo atsevišķi, katram jau ir sava dzīve. Visi dzīvo šeit Rēzeknē, netālu no mums. Bieži ar viņiem tiekamies, ejam viens pie otra ciemos. Lai gan bērni ir dzirdīgi, neprasām viņiem tulkot mums, piemēram, ejot pie ārsta vai citās darīšanās. Saucam tulku. Dēli prot zīmju valodu, taču ne pilnībā. Var arī nezināt kādus specifiskus vārdus.

Uzskatu, ka, risinot savas lietas, nav jāņem līdzi bērni – jāizmanto tulka pakalpojums.

Vairāk nekā 20 gadus nostrādājāt par šuvēju. Vai joprojām ar to nodarbojaties?

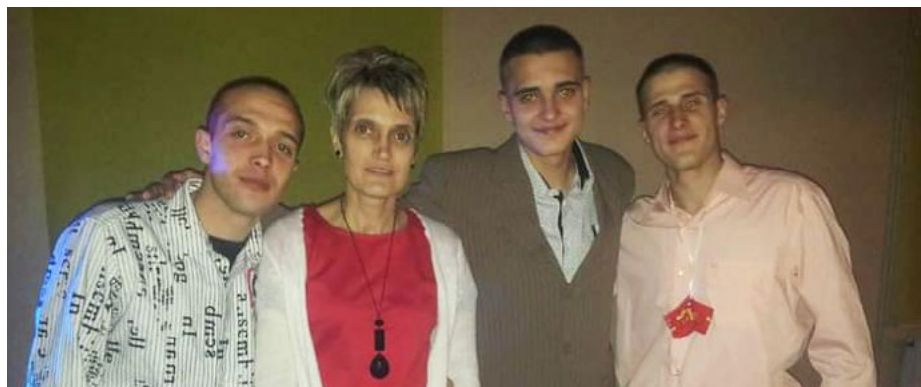
Man ir arodslimība. 2007. gadā ārsts pateica, ka vairs nedrīkstu strādāt. Tagad no darba es atpūšos. Taču šūšanu neesmu aizmirsusi – tas ir mans hobijs. Par šuvēju esmu strādājusi daudzās vietās, arī dzirdīgo uzņēmumā. Citās jomās gan nekad neesmu strādājusi – tikai šūšanā.

Ar ko nodarbojaties brīvajā laikā?

Šuju apģērbu, laboju. Izgudroju dažādus apģērba gabalus, piemēram, dažreiz uzšuju sev svārkus, blūzes.

Kā nonācāt LNS?

LNS nonācu vēl jaunībā, astoņdesmitajos gados. Toreiz sāku apmeklēt LNS Rēzeknes biedrību – patika deju vakari. Tā arī apmeklēju biedrību līdz pat šai dienai! •

Ilona ar dēliem

INĀRA ROZENBAUMA: MAN IR PAVEICIES, KA DARBS TIEŠĀM PATĪK!

Mūsu kultūras citadelē "Rītausmā" 2022. gada noslēguma pasākumā uz skatuves nācās kāpt arī Inārai Rozenbaumai, lai saņemtu gada tulka balvu. Tas bija mazliet neparasti, jo viņu uz svētku skatuves nav nācies redzēt bieži. Atļausos piedāvāt šādu versiju šim teikumam: Jāpiebilst, ka skatuves gaismās viņa izstaroja patiesu prieku par sava darba augsto novērtējumu.

Gada nominācijas ieguvējiem neizsprukt bez intervijas, tāpēc "Kopsoli" apciemoja Ināru ar daudziem jautājumiem. Pateksimies viņai gan par darbu, gan interesantajām atbildēm!

Kādas tev bija izjūtas, saņemot balvu nominācijā "LNS Gada zīmju valodas tulks 2022"?

Kad nominācijai nosauca manu uzvārdu, biju ļoti pārsteigta. Negaidīju, ka saņemšu šādu balvu, bet izjūtas bija neapprakstāmas un pat vārdos neizsakāmas.

Vai bija doma, ka balvu varētu piešķirt tieši tev?

Par to, vai balvu varētu piešķirt man, iepriekš nebiju domājusi. Kad tika paziņota balvas nominācija, pie sevis nodomāju, ka minēto balvu būtu pelnījis kāds no tulkiem, kas vairākus gadus tulko dziesmu konkursu "Supernova".

Vai esmu pelnījusi balvu? Domāju, ka jā, jo darbs man ļoti patīk un to veicu no visas sirds. Faktiski šo balvu

ir pelnījis jebkurš no tulkiem, jo tulka darbs ir grūts, atbildīgs un interesants. Kā paši nedzirdīgie saka, tulks ir viņu ausis un mute.

Vai tu zīmju valodu apguvi no vecākiem?

Jā, mani pirmie zīmju valodas skolotāji ir mani vecāki, viņi ir nedzirdīgi, un zīmju valoda ir mana pirmā dzimtā valoda. Laikam ejot, mani zīmju valodas skolotāji bija man apkārt esošie nedzirdīgie cilvēki, jo bērnībā daudz laika pavadīju nedzirdīgo sabiedrībā.

Kad un kāpēc radās doma strādāt par tulku? Cik gadus jau strādā?

Pirms vairākiem gadiem dzirdēju no nedzirdīgajiem, ka LNS ir izveidota tulku nodaļa un tiek meklēti tulki. Viņi apgalvoja, ka man ir labas zīmju valodas prasmes, tāpēc ieteica pieteikties tulka darbam. Tad es uzzināju, ka par tulku strādā mana bērnības draudzene, un nodomāju – ja viņa var, tad jau es arī varu. Nākamā doma bija – es tāpat ikdienā tulkoju vecākiem

un nedzirdīgajiem kaimiņiem. Kāpēc gan to nedarīt profesionālā līmenī? Tā es aizgāju uz "LNS Rehabilitācijas centru" un pieteicos tulka darbam. Nu jau 10 gadus strādāju par zīmju valodas tulku.

Vai vari pastāstīt vairāk par savu darbu? Kur visbiežāk jātulko? Par kādām tēmām? Ko un kam tev pašai vislabāk patīk tulkot?

Par darbu varu teikt – man ļoti paveicies, ka varu darīt darbu, kas man ļoti patīk. Tāpēc daru to ar lielāku prieku un no visas sirds. Katra darba diena ir citādāka. Sniedzot pakalpojumu nedzirdīgiem cilvēkiem, arī es uzzinu un iemācos daudz ko jaunu. Komunicējot ar nedzirdīgajiem, pilnveidoju arī savu zīmju valodu. Rezultātā sanāk, ka palīdzam viens otram.

Jāsaka godīgi – tulka darbs ir grūts un reizēm arī psiholoģiski nogurdinošs, jo pakalpojumu sniedzam dažādiem cilvēkiem ar dažādiem raksturiem un emocionālo noskaņojumu, kā arī jātulko par visdažādākajām tēmām. Reizēm tulks nedzirdīgajam cilvēkam tulko kursus no paša sākuma līdz beigām, un par šādām reizēm smeļoties saku, ka mums arī varētu izsniegt sertifikātu par kursa noklausīšanos, bet diemžēl mums nepienākas.

Biežāk man iznāk tulkot šādās vietās: medicīnas iestādēs, dažādās valsts iestādēs, policijā, tiesā, prokuratūrā, probācijas dienestā, skolās, augstskolās. Arī dažādus kursus. Reizēm sanāk tulkot ekskursijas, seminārus, pasākumus, festivālus, bēres, kāzas, kristības, dievkalpojumus, cietumā un pat morgā.

Kā jau no tulkošanas vietām redzams, tulkot iznāk visdažādākās tēmas, bet īpaši skolās un augstskolās ir jāspēj tulkot dažādas lekcijas, un tas ir liels izaicinājums un veicina tulka profesionālo izaugsmi.

Šobrīd iznāk strādāt arī ar ukraiņu nedzirdīgajiem bēgļiem. Komunikācija ar viņiem notiek krievu zīmju valodā, un reizēm arī jāņem palīgā interneta pārlūka programma "Google Translate", lai precizētu kādu vārdu vai domu.

Nevaru izcelt konkrēti, kam un ko patīk tulkot. Es nešķiroju, bet vienkārši daru savu darbu, jo tas man patīk. Reizēm gan ir izaicinājums tulkot

kādus kursus, kā, piemēram, šobrīd, kad jātulko "Iepazīsti tehnoloģijas", kur ir dažādas specifiskas tēmas un daudz jaunu vārdu, kuriem pat nav zīmju.

Vai LNS tu tikai strādā vai piedalies arī pasākumos?

Es ne tikai strādāju, bet cenšos piedalīties arī LNS rīkotajos pasākumos.

Kā tu novērtē iepriekšējo gadu - kas izdevās labi un kas ne tik labi?

Es teiktu, ka iepriekšējā gadā man izdevās būt labai meitai, mammai, vecmāmiņai un kolēģei. Iepriekšējā gadā neizdevās pietiekoši daudz laika veltīt tieši sev, saviem vaļaspriekiem.

Kādi notikumi tavā darba pieredzē visvairāk palikuši atmiņā? Vai vari pastāstīt kādu kuriozo gadījumu?

Man ilgi jādodomā, ko atbildēt uz šādu jautājumu, bet nekas tāds nenāk prātā. Taču ir viens ļoti skaists notikums, kas man paliks atmiņā uz visu mūžu. Tā ir "LNS Gada balva 2022" ceremonija, par ko man visu laiku atgādinās balva, kas stāv sekcijā redzamākajā vietā. Kuriozi gadījumi ar nedzirdīgajiem man nav bijuši, bet bija gadījums no dzīves. Jaunībā, kad man bija kādi padsmiņi, mēs ar mammu braucām sabiedriskajā transportā - trolejbusā - un sarunājāmies zīmju valodā, bet netālu no mums sēdēja jaunieši, kuri, redzot mūsu komunikāciju, sāka mūs aprunāt, izsmiet. Es to neizturēju,

pagriezos pret viņiem un ierunājos - tad gan viņi palika ar atvērtām mutēm.

Kas sagādā visvairāk prieka?

Ja runājam par darbu, tad zīmju valodas tulka darbs man tiešām sagādā prieku, jo man vienkārši patīk tas, ko es daru.

Ja runājam par privāto dzīvi, tad vislielāko prieku man sagādā mana mīļā ģimene - bērni (dēls un meita), mazbērni un vecāki, kā arī bērnu otrās pusītes. Būšana ar viņiem kopā - jā, tas ir patiešams prieks!

Kā tev izdodas vienmēr tik labi izskatīties? Tu labprāt fotografēies?

Paldies par komplimentu! Tie droši vien ir ģēni... Joks! Bet, ja nopietni,

tad cenšos sevi uzturēt formā, sportot, lutināt sevi ar dažādām SPA procedūrām, masāžām un tā tālāk. Vienkārši sakot - mīlu sevi. Man sevi jāuztur formā, jo ir mazbērni, kuriem jātur līdz, ar kuriem jāspēlē paslēpes un ķerenes.

Fotografēties man ne īpaši patīk, jo pašai liekas, ka bildes neiznāk labas, tomēr reizēm esmu patīkami pārsteigta par iznākumu. Protams, viss atkarīgs no fotogrāfa.

Ko tu dari brīvajā laikā, kādi ir tavi hobiji? Kāds ir tavs sapnis?

Man brīvajā laikā patīk ceļot, pastaigāties, apmeklēt dažādus kultūras pasākumus, darboties dārzā, reizēm vienkārši neko nedarīt, lasīt grāmatas, patīk adīt. Šobrīd vairāk brīvā laika iznāk veltīt saviem mazbērniem, bet neaizmirstu arī par vecākiem un sevi.

Adīšanai gan atliek maz laika, bet pēdējos gados pati sev esmu izvirzījusi mērķi - katru gadu uz Ziemassvētkiem savus mīļos apdāvināt ar adītām zeķēm. Tāpat esmu arī pievienojusies brīvprātīgo adīšanas grupai, kura ada dažādus izstrādājumus - zeķes, cimdus, cepures, šalles - veco ļaužu pensionātiem, bērnu namiem un citām labdarības akcijām. Es jau divus gadus šī projekta ietvaros adu noteiktu skaitu sieviešu un vīriešu zeķu.

Viens no maniem sapņiem ir aizbraukt ceļojumā ar kruīza kuģi, ko ceru nākamajā gadā realizēt. ♦

Teksts: Zigmārs Ungurs

Foto: izglītības iestāžu arhīvi

UZSĀKOT JAUNO MĀCĪBU GADU

Sācies jaunais mācību gads. Mūsu biedrus, protams, interesē, kā izmainījies skolēnu skaits nedzirdīgo skolās un cik daudz jaunu skolēnu nākuši klāt pirmajās un vidusskolas klasēs. Vai nedzirdīgo skolēnu skaits samazinās vai pieaug? Arī mūs tas interesē, tāpēc aptaujājām skolas. Lūk, rezultāti.

STĀSTA VALMIERAS VĀJDZIRDĪGO SKOLAS DIREKTORE IVETA KĻAVIŅA

Pavisam Valmieras Gaujas krasta vidusskolā - attīstības centrā ir 331 izglītojama. No tiem 53 izglītojamie ir ar dzirdes traucējumiem: 4 bērni pirmsskolas grupā; 32 skolēni 5.-9.

klasē un 17 jaunieši vidusskolā, no tiem 4 jaunieši 10. klasē.

Šogad 1. klasē mācības uzsākuši trīs skolēni ar dzirdes traucējumiem, kuriem ir arī garīgās attīstības traucējumi. Pēdējos gados skolā samazinās jauno skolēnu skaits ar dzirdes traucējumiem, atsevišķas klases jaunāko klašu skolēniem ar dzirdes traucējumiem nenokomplektējas.

Citi skolas jaunumi:

- uzsākam īstenot jaunas interešu izglītības programmas "Jaunsardze" un "Mazais mākslinieks" (radošās darbnīcas ar mālu un stiklu), kā arī skolēniem tiks piedāvātas Dabas vides estētikas nodarbības;
- ieviešam jaunu atbalsta un motivācijas programmu, ko vada

psihoterapijas speciāliste, supervizore, speciālā pedagoģe Līga Vaite;

- skolēnu rudens brīvdienās (23.–27. oktobris) svinēsīm Attīstības centra 25 gadu jubileju, tā ietvaros 24.–25. oktobrī skolā notiks konference pedagogiem "Dzirdē un dzīvē", kurā lektori no Turīnas Dzirdes institūta uzstāsies un dalīsies zināšanās un pieredzē par bērnu un jauniešu ar dzirdes traucējumiem apmācību un iekļaušanu;

- drīzumā pabeigsim skolas sporta zāles būvniecību un teritorijas labiekārtošanu;

- uzsākam īstenot trīs jaunus projektus: "Nordplus Junior" projektu "Mēs=Daba" (skolēnu pieredzes apmaiņa par kopīgu mācīšanos dabā), "You are special" (jauniešiem par demokrātiju), Erasmus+ akreditāciju (pedagogu apmācības, izglītojamo mācību vizītes, ekspertu piesaiste);

- no 2023. gada septembra līdz novembrim īstenojam Latviešu zīmju valodas apmācības, ko finansē IZM, dalībnieku skaits – 27 no visas Latvijas;

- no 1. septembra Valmieras Gaujas krasta vidusskolai – attīstības centram ir pievienota Ziemeļvidzemes pamatskola, kurā cita starpā tiek īstenotas četras profesionālās pamatzglītības programmas.

STĀSTA RĪGAS ĒBELMUIŽAS SKOLAS DIREKTORE KRISTIĀNA PAUNIŅA

Šajā mācību gadā mūsu skolā seši skolēni uzsākuši mācības 1. klasē. Citās klasēs kopā arī ir seši jaunpieņacēji. Kopumā mūsu skolā mācās 96 skolēni. Mūsu darbi un ieceres šogad:

- turpinām profesionālās pamatzglītības programmu "Virtuves

darbinieks";

- aprobējam jauno mācību līdzekli 1. klasei – latviešu valodas un latviešu zīmju valodas apguvei "Saproti mani" trīs daļās;

- gatavojamies skolas izglītības programmu akreditācijai 2024. gada pavasarī;

- noslēdzām sadarbības līgumu ar kori "BALSIS".

INFORMĒ RĪGAS RAIŅA VIDUSSKOLAS DIREKTORA VIETNIECE LELDE BARONE

Šobrīd Rīgas Raiņa vidusskolā mācās pavisam 17 skolēni ar dzirdes traucējumiem. Speciālajā programmā skolēniem ar dzirdes traucējumiem mācās: 10.N klasē – 10 skolēni, 11.N – 2 skolēni, 12.N – 4 skolēni. Viena skolniece ar dzirdes traucējumiem mācās vispārējās izglītības programmā 11.B klasē.

Šogad nopietni gatavosimies 12. klases eksāmeniem, jo saistībā ar grozījumiem Ministru kabineta noteikumos no eksāmenu kārtošanas skolēnus var atbrīvot tikai ar psihiatra, neirologa vai hematoloģa vai ārstu konsīlija izsniegtu izrakstu no stacionārā/ambulatorā pacienta medicīniskās kartes.

Tāpat turpināsim pēc Covid laika iesākto tradīciju kopā ar skolēniem mācību nedēļās doties ekskursijās pa Rīgu, veicot dažādus uzdevumus, un apmeklēsīm kultūras pasākumus. Gribam arī pateikties par iespēju kopā ar skolēniem apmeklēt 22. septembrī "Rītausmā" notikušo pasākumu "Mēs līdzās. Iesaiste un līdzdalība – fakti - risinājumi". Ar jauniešiem turpināsim diskusiju par šīm tēmām arī skolā.

INFORMĀCIJA PAR PIEŠKIRTĀJIEM ZĪMJU VALODAS TULKA PAKALPOJUMIEM NEDZIRDĪGAJIEM CITĀS MĀCĪBU IESTĀDĒS

Informē LNS viceprezidents Ivars Kalniņš.

Smiltenes tehnikuma Alsviķu struktūrvienība:

Ēdināšanas pakalpojumi, serviss – 1 audzēknis;

Koka izstrādājumu izgatavošana – 4 audzēkņi;

Dārzkopība – 1 audzēknis.

Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums:

SPA speciālists – 1 audzēkne.

Rīgas Mākslas un mediju tehnikums:

Apdares darbu tehniķis – 1 audzēknis;

Metāla mākslinieciskā apstrāde – 1 audzēknis;

Vides dizains – 1 audzēknis;

Grafikas dizains – 1 audzēknis.

Rīgas Valsts tehnikums:

Automehāniķis – 1 audzēknis.

Daugavpils Tirdzniecības profesionālā skola:

Viesmīlība – 2 audzēkņi.

Latvijas Sporta Pedagoģijas akadēmija:

Fizioterapija – 1 students.

Neizmantojot tulka pakalpojumus, Latvijas Universitātē profesionālā bakalaura studiju programmas "Māksla" apakšprogrammā "Grafiskais dizainers" mācās viena studente.

Par izglītojamajiem ar dzirdes traucējumiem, kas nav pieteikušies tulka pakalpojumu saņemšanai, citās mācību iestādēs LNS ziņu nav. •

*Izglītība ir visspēcīgākais ierocis, ko var izmantot, lai mainītu pasauli...
(Nelsons Mandela)*

*"Kopsolī" komanda sveic visus
2023./2024. mācību gadā!*

Novēlam izturību un neatlaidību!

SVEICAM LATVIJAS MĒNESĪ – NOVEMBRĪ – DZIMUŠOS!

Novembris ir notikumiem un svinamām dienām bagāts mēnesis. Novembri dēvē arī par Latvijas dienu, jo 11. novembrī ir Lāčplēša diena, bet 18. novembrī – Latvijas Republikas proklamēšanas diena, ko mēs vienkārši saucam par Latvijas dzimšanas dienu. Abās šajās dienās jāizkar valsts karogs.

Jāņem vērā – tā kā 18. novembris iekrīt sestdienā, par brīvdienu ir noteikta pirmdiena, 20. novembris!

Šogad aprit 10 gadi, kopš Rīgā, Zolitūdē, sabruka lielveikals "Maxima" un bojā gāja 54 cilvēki, bet vairāki desmiti tika smagi ievainoti. Tāpēc 21. novembris noteikts par 2013. gada 21. novembra traģēdijas atceres dienu.

Novembra 10. datumā atzīmējama Mārtiņdiena, bet 26. novembrī būs Svētīšu vakars jeb Mirušo piemiņas diena.

Novembrī arī jāsvēic mūsu jubilāri.

RĪGAS BIEDRĪBĀ

4.11. ILZE LUBŪZE

9.11. ILONA BAGĀTA

9.11. JEĻENA IVANOVA

9.11. AGĪTA TUROVSKA

11.11. RITA SALINIECE

17.11. JEĻENA LAPATANOVA

19.11. ARMANDA ZĪBARTE

23.11. IRAĪDA IVANOVA

24.11. LIGITA PAEGLĪTE

SMILTENES BIEDRĪBĀ

12.11. SANTA KUŠĶE

29.11 ANDRIS CĪRULIS

DAUGAVPILS BIEDRĪBĀ

11.11. EDĪTE MISJUNIENE

17.11. IRĒNA RUTKOVSKA

19.11. TATJANA ALEKSEJEVA

KULDĪGAS BIEDRĪBĀ

30.11. VALTERS GĀRNIS

LIEPĀJAS BIEDRĪBĀ

14.11. ĒRIKS VĀCIS

Latvija nejutājot

Kāds mani ielicis Latvijā.

Tikai no tāles pie mums

Gauja un Daugava atvijas –

Nejutājot neko.

Nejutāja par Latviju,

Tikai ielika gan!

Tikai ielika Latviju

Un tad aizgāja prom.

Kāds mani ielika Latvijā,

Nejutājot neko,

Kāds mani ielika Latviju –

Paldies viņam par to!

"Kopsolī" lasītāji mani pazīst kā rakstu un videoziņu tekstu autoru, bet varbūt daudzi nezina, ka es rakstu arī tā saucamo daiļliteratūru.

Es pats reizēm domāju, no kurienes man tāda nosliece uz rakstīšanu. Varbūt tas sākas ar to, ka jau četrus gadus vecumā iemācījies lasīt. Ļoti daudz lasīju. Vidusskolas beidzamajā klasē vajadzēja rakstīt sacerējumu un mani pamodās radošais gars, sarakstīju tur brīnumu lietas.

Biju labs sportists, tāpēc mani, neraugoties uz stipro vārdzirdību, savāca Padomju armijā, divus gadus biju aiz Polārā loka, bet to nenožēloju, – tā bija lieliska dzīves skola.

Pēc armijas biju ļoti izslāpis pēc kultūras, lasīju klasiķus, piemēram, Šekspīru, Jeseņinu, Remarku u.c. Arī pats sāku pierakstīt savus novērojumus, iespaidus, pārdomas – tā tapa pirmie aforismi. Rakstīju arī dzeju, lielākā dzejas publikācija bija poēma "Bēthovens" 1984. gadā dzejnieku kopkrājumā "Dzejas Dienas". Bet turpmāk visvairāk rakstīju aforismus. Patiesībā tie paši uzradās manās domās, atlika tikai pierakstīt. Tapa pirmais aforismu krājums, pēc tam otrs – papildinātais. Tagad top trešais. Līdztekus pēc ilgiem gadiem pēkšņi – šogad septembrī – atkal sāka rakstīties dzeja. Savādi, bet arī – pati no sevis – kādu rītu pamodos ar jau gatavu dzejoli galvā, atlika tikai uzrakstīt uz papīra. Turpinu rakstīt, un viens dzejolis uzrakstījās par Latviju. Nododu to "Kopsolī" lasītājiem.

(Zigmārs Ungurs)

Aicinām uz melodeklamācijas jubilejas pasākumu

MŪŽU MŪŽOS SKANĒS DZIESMA

25. novembrī pl. 14.00

Rītausmā, Kandavas ielā 27, Rīgā

Plašāku informāciju skatīt nākamajā lapā

Adrese: Elvīras iela 19 k-2, Rīga, LV-1083

E-pasts: kopsoli@lns.lv

Tālr.: 28475237

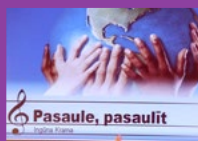
Redaktore: Laura Zeltiņa

Maketētājs: Kristaps Legzdīnš

Aicinām
uz melodeklamācijas
jubilejas pasākumu

Rasa
Elvīra Čaka

Symply the
Iris Čaka

Laternu stundā
Iris Čaka

25.11.

plkst. 14

Rītausmā
Kandavas ielā 27, Rīgā

MŪŽU MŪŽOS SKANĒS DZIESMA

- Atzīmēsim melodeklamācijas 50 gadu jubileju
- Izdziedāsim nedzirdīgo kopienā iemīļotākās dziesmas
- Izspēlēsime konkursus, dziesmu spēles un dziesmu dueļus
- Baudīsim gardu šampanieti un torti
- Sagaidīsim aizraujošus pārsteigumus

IEEJA PAR ZIEDOJUMIEM

Aktīviem melodeklamētājiem – **vismaz 5 Eur**

Pārējiem LNS biedriem – **vismaz 15 Eur**

LNS biedru draugiem un ne biedriem – **vismaz 20 Eur**

(Ņemiet līdzi groziņus)

Ieejas kartes pret ziedojumu var saņemt **līdz 21. novembrim** pie **Andas Tīdemanas** un **Kristas Freimanis** (Elvīras ielā 19 k-2) katru darba dienu no pl. 10.00 līdz 17.00.

Sīkāka informācija pie Brigitas Lazdas, skype: brigita_kc; WhatsApp – tel. 26446614